

30 let Doma tehniških šol

Letos mineva že tretje desetletje, odkar je bil ustanovljen eden največjih slovenskih dijaških domov – Dom tehniških šol, ki tako že leta in leta nudi streho in zavetje mnogim učencem. Razvil se je v sodobno in organizirano vzgojno ustanovo.

Vzgojna ustanova s 60 delavci nudi kar 600 mladim pogoje za delo in življenje v času šolanja na štirih ljubljanskih tehniških šolah. Cilji domske vzgoje so čimboljša priprava na pouk, vsestransko razvijanje vsakega posameznika in njegovo usmerjanje z razvojnimi potrebami združenega dela in razvojem samoupravljanja. Vodstva doma so opravljala nezavidljivo nalogo. Od vsega

začetka je bila potrebna borba za vsak dinar. Dom je nastal iz nekdanjega zavetišča za ostarele. Bila je borba za vsak obnovljen prostor, za vsak kos inventarja. Seveda brez delovnega kolektiva, kot ga ima dom, ne bi bila mogoča takšna rast, tako napredovanje. Izvor poteka prav gotovo tudi iz marljivosti, stalnosti in navezanosti delavcev na Dom. Nekdaj za silo preurejen dom, oprem-

ljen, s pogradi v dva ali celo tri nadstropja, ima danes dobre materialne pogoje, ki jih nudi 18 vzgojnim skupinam učencev, bivalni prostori so prijetni, izvenšolske aktivnosti so pestre, tudi dodatno izobraževanje ima svoje mesto, prav tako pa tudi družabno življenje. Učenci imajo v domu na voljo dvorano, klubsko sobo, mladinsko sobo, knjižnico, tri igrišča, park in še osem drugih prostorov, ki jih uporabljajo za prostovoljne dejavnosti, ki so pomemben sestavni del prostega časa učencev. V njih učenci uveljavljajo svoje interese po aktivnosti, ustvarjalnosti in zdravi zabavi, pridobivajo delovne navade, se vsestransko psihofizično razvijajo in se navajajo na samoupravno vodenje dejavnosti.

Ravnateljica Vera Domanjko

Tak razvoj je rezultat dela številnih generacij domskih delavcev in učencev, v sodelovanju z zavodom za šolstvo SRS, skupnostjo domov SRS, ljubljanskim strokovnim aktivom vzgojiteljev, ustanoviteljem – skupščine mesta Ljubljane, pa tudi izobraževalno skupnostjo SRS. Teorija pedagoškega dela stalno sili v dopolnjevanje znanja, metod in vsebine dela. To pa je bilo pravzaprav gibalno vsega napredka v domu: nikoli ni bila nobena stvar dovolj dobra, da ne bi mogla biti še boljša.

Dom ni napredoval le materialno. Vsa leta je izstopal s svojo aktivnostjo, zlasti na vzgojnem področju, pri študiju pedagoške teorije na vzgojiteljskih zborih in njenem prenašanju v prakso, pri uveljavljanju in razvijanju pedagoške dokumentacije, s pomembnimi prispevki v sicer skopi beri slovenske domske literature, do pomembnega mejnika – izdelave prvega domskega vzgojnega načrta v šolskem letu 1963/64. Pred tem je imel dom le upravnikov letni program dela ter hišni in dnevni red.

Zavod za šolstvo je z organizacijo intenzivnega izobraževanja ob delu seznanjal vzgojitelje s teorijo in prakso, pre-

dnostjo skupinskega dela. Demokraciji vodenju, ki prihaja zlasti od izraza z vlogo samoupravljalca.

Odkar je petdnevni šolski teden, večina gojencev odhaja za dva dni domov, tesnejši so stiki z družino, več je prijateljskih vezi z rodnim krajem, pa tudi mladi so tako aktivnejši v domačem okolju, v krajevni skupnosti, po dokončanem študiju ne bo izginila sled za njimi. Premnogi se bodo vrnili in se tudi zaposlili doma ali v bližnji okolici. Mesto ne bo vsrkalo vase mladih življenj temveč jim dalo možnosti izobrazbe, znanje, strokovnost, ki jo bodo lahko uporabili za svoj osebni napredek, pa tudi napredek, morda danes zaostalega kraja. Vse to vodi k blaginji našega skupnega dela.

Ljuba Garbaja

V počastitev jubileja je bila v Domu tehniških šol slovenost z bogatim kulturnim sporedom, ki so ga izvedli učenci sami. Razvil pa se je tudi nepozaben, enkratni družabni večer, na katerem so se srečali mnogi stari prijatelji.

**dopisujte
V
dogovore**

Ljubljana,
Prešernova 26
p. p. 191

ovanje marksističnih krožkov v občini Center

O tem, da je marksistični krožek (MK) potreben, je bilo že veliko rečenega. Tudi o tem, zakaj je potreben. Toda vse se ustavi pri šablonski oceni; kakor da so MK sredine, v katerih si neka majhna skupina ljudi skuša pridobiti čimveč znanja in s tem ugled pri drugih članih ZSMS. Skratka, člani MK postanejo elita znanja.

Kako sploh pride do takega stanja? Mislím, da so sama izhodišča o pomenu MK napačna, predvsem pa so napačne metode dela. Kot primarni pomen MK se je poudarjalo poglobljanje v teorijo marksizma. Tako dosežena dognanja pa naj se nato prenesejo v prakso. Izvajalo se je pa le poglobljanje v teorijo, pa še to na tak način, da se od spoznavanja z marksizmom (preko vseh njegovih izvorov) ni šlo niti koraka dlje. Zakaj to trdim? Iz čisto preprostega vzroka, ker se je spoznavanje marksizma omejilo le na srečanje s klasiki marksizma. Dojeli smo skoraj vsoto teorije o odtujenosti v družbi. Toda skoraj nič se nismo vprašali o odtujenosti človeka v naši družbi. Preveč je bilo tudi omejenosti samo na filozofski del, skoraj nič pa ni bilo rečenega o ekonomiji, čeprav se v marksistični filozofiji venomer pojavlja velik vpliv ekonomije na odnose v družbi.

sem, da bi MK TOZD uspel, če bi dali na program krožka temo o dohodkovnih odnosih znotraj TOZD. Jasno je, da bi ta naslov predstavljal le okvir, v katerega bi lahko vnesli vso teorijo politične ekonomije, tako da MK ne bi čisto nič izgubil na svojem pomenu. Spremenila bi sesamo metoda spoznavanja s teorijo. Namesto da bi začeli, za marsikoga, s suhoparno teorijo, bi se lotili najprej vprašanja, ki se poraja iz prakse. Zakaj in kako prihaja do nekaterih procesov pa bi popostrili in argumentirali s teorijo. Na srednjih šolah pa bi bila tema npr.: delegatski sistem na šoli. Tako bi lahko dodobra spoznali s celotni delegatski sistem in tudi korenine tega sistema.

Če se postavimo na tako stališče, izgine šablonska razčlenitev metod dela v MK, ki govori o treh glavnih oblikah dela:

1. predavanje
2. skupinsko delo
3. individualno delo

Vse te oblike predstavljajo (namreč vsaka zase), ozkost dela v MK in hkrati tudi ozkost samega MK. To pomeni, da obstaja mišljenje v majhni skupini ljudi, ki se mučijo z raznimi vprašanji. Če bi tako tezo sprejeli, ne bi mogli nikoli trditi, da se trudimo za mobilizacijo in usposabljanje mladih pri uresničevanju programa družbenoekonomske in politične preobrazbe, kajti s takim načinom bi se trudili za mobilizacijo in usposabljanje le majhnega kroga mladih.

Širši krog mladih v tem procesu pa bi lahko dobili na tak način, da bi spremenili svoj odnos in delo na sestankih OO ZSMS. Ne vem, če je kje v praksi, da bi bile točke dnevnega reda pripravljene tako, da bi bile hitro in učinkovito izpeljane in bi potem ostalo še nekaj časa za izobraževanje. To izobraževanje ne pomeni, da bi takrat morali proučevati npr. Kapital. Čisto dovolj bi bilo, da bi se pogovorili npr. o samoupravnih odnosih, ki vladajo v lastni sredini. Tako bi dali idejnopolitičnemu izobraževanju obraz množičnosti, seveda če upoštevamo tudi to, naj program izobraževanja obsega teme, ki so dostopne vsem, in ne le za to, da je to področje formalno pokrito.

Vse te napake na področju idejnopolitičnega izobraževanja, kamor sodi tudi delo v MK,

pa so pripeljale do nekakšne verižne reakcije. Osnovno idejnopolitično izobraževanje ni izpeljano v zadostni meri, zato je stopnja znanja na izredno nizki ravni. To pripelje do tega, da se potreba po nadaljnjem izobraževanju v MK sploh ne pokaže. Rezultat tega pa je izredno majhno število MK.

Bistven pogoj za obstoj in kvaliteto delovanja MK je osnovno idejnopolitično izobraževanje v OO ZSMS. Če bo namreč to izobraževanje izpeljano, potem bodo imeli člani MK bolj enotno predznanje, kot pa ga imajo doslej. Izobraževanje bi lahko potekalo v večdnevni politični šolah. Vendar pa bi se moralo začeti že v osnovni šoli. V ta namen bi se na OŠ ustanovili MK, za katere pa ni nujno, da bi nastopali pod tem imenom; lahko bi se imenovali tudi debatni krožki ipd. Seveda bi se morali že takoj na začetku izogniti temu, da bi le-ti postali ozke grupe, kot se dogaja z MK danes. To bi lahko preprečili s tem, da bi bili MK v vsaki razredni skupnosti. Tudi ure družbeno moralne vzgoje na OŠ so v ta namen premalo izkoriščene, oziroma sploh niso izkoriščene. Program dela MK na OŠ mora biti skrbno izbran in sicer tako, da s svojo zanimivostjo pritegne do aktivnega sodelovanja. Zato ne bi bilo slabo, če bi sodelovali s klubi OZN.

Verjetno bi se obneslo, če bi naslove tem povezali s knjigo, ki je mlademu bralcu blizu in ni preveč zahtevna.

Večina MK deluje na srednjih šolah, zato ni treba posebej opisovati njihovega dela. Toda nekaj je vendar treba poudariti. Z uvedbo predmeta Samoupravljanje s temelji marksizma se je zanimanje za MK povečalo. Mladi so v krožkih iskali odgovore tudi na tista vprašanja, ki so se porodila na urah STM. Vendar pa pravih razprav ni bilo in je to tudi eden od vzrokov za vse manjše članstvo v krožkih. Zato bi bilo v prihodnje dobro, če bi na samih urah STM razpravljali o nejasnih vprašanjih in potem v krožku še utrdili znanje. Zavedati pa se moramo, da je mentor pri delovanju MK tisti faktor, ki marsikdaj odloča o tem, ali se bodo mladi še kasneje ukvarjali in delovali v MK. Zato je treba mentorje res najskrbneje izbrati.

Namesto zaključka
Ustvarjalno delo ni le delo v materialnem svetu, temveč je tudi delo, v katerem človek gradi samega sebe. To delo hkrati predstavlja najbolj nepriljubljeno dejavnost, saj je le-ta izraz potrebe po samoustvarjanju. Mladi ljudje smo spoznali to potrebo, potrebno jo bo le obogatiti s požrtvovalnim delom.

Boštjan Perovšek